

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Quod desperandum non sit, posse nos caste uiuere, & si magna sit
fragilitas carnis cap. xxxi

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

neca. Non est inquit, quod existimes ullam sine labore uirtutem. Quid quod nec uirtus ipsa, nec laudabile aliquid solet nobis attribui, si aut natura, aut sorte quadam, sine ullo nostro studio, aut labore contigerit? Nam iuxta illud. Dura imperia tolle, quid uirtus erit? Praclare ergo Apollonius Tyaneus, (ut scribit philostratus) dicere solebat, non recte sibi uideri, ut eunuchi in numero temperatorum, & continentium hominum ascriberentur: quia roasti, & uiolentia quadam compulsi continent: non labore, & uirtute constantiae: quando continentiae munus sit, esse quidem cupientem, & appetentem ueneris, nec tamen turpium titillatione libidinum superari. In eo quidem aiebat humanam quampiam inesse uirtutem, quae posset cupiditates eiusmodi subdeere rationi. Per ea ergo, quae hic in tanto certamine nos assidue exercent, sollicitant, atque fatigant: approbari sanè magis, ac corroborari debemus, quam frangi: si modo uiri sumus, & si quicquam praeter carnem sapiamus.

Quod desperandum non sit nos posse caste uiuere, & si magna sit fragilitas carnis.

Cap. XXXI.

AT uero dicat fortasse quispiam mens mea assidue quatitur, facile labascit uoluntas, acriter stimulant sensus, & caro suapte natura prona ad uenerem, aestu etiam cogitationis accensa magis maligneque appetitur: homo sum, ac molle quoddam ac tenerum in me esse sentio & ideo neque sum ad resistendum idoneus, neque ad perferendum certamen paratus. Quid agam? Vera profecto dicis, nihil contendo: idem & nos, aliis licet uerbis, proxime diximus: assiduis nanque congressibus quatimur, & crebris colluctationibus afflictamur: quando nos sacerdotes ueluti in acie cornibus locati grauiori urgemur incursum: atque caeteri

is acius oppugnamur. Veruntamen non est, quod pro-
 pterea à proposito sancto quispiam nostrū debeat ab-
 sterreri: fidelis est Deus, & ut gentium doctor Paulus af-
 firmat, non permittit tentari nos supra id, quod possu-
 mus, sed dat nobis etiam cum tentatione prouentum.
 Etenim quamuis concupiscentiæ pugnam effugere nō
 ualeamus, diuino tamen freti auxilio, quod ubique no-
 bis præsto est, obsistere fortiter, ac perferre constanter
 ualeamus: quoniam unus omnium, qui nouit pios de tē-
 tatione eripere Deus est. Castitas uero non commotio-
 ne tantum carnis, quæ nobis etiam inuitis naturaliter
 excitatur, sed consensu magis, aut actione corrumpitur.
 Quam obrem licet in numeri aduersus nos hostes cir-
 cūstent: licet tentationibus undique affligamur, nihil tamē
 propterea desperandum est, quum is ipse dominus
 stet pro nobis, cui resistere neque hic in mundo, nec sur-
 sum in cælo, nec apud inferos deorsum quisquam pos-
 test. Nihil nos ergo deterreat tētationum metus, aut dif-
 ficultas certandi. Sed ubi succurrit, quàm grauis sit no-
 bis aduersarius constitutus, ex templo subeat, quàm impro-
 ptus, quàm inuidus nobis sit præparatus adiutor. Qui
 libet profecto in seipso imbecillus est, at in eo ipso sanè
 robustissimus, modo sibi dæesse nolit, spemque retineat
 & cupiat adiuuari. Clamat enim Apostolus omnia pos-
 sum in eo qui me corroborat. Si quis ergo libidinis ri-
 mulis acriter impugnetur, si periclitari nolit, hoc sibi per-
 fugium semper habeat, & infestatus ab eiusmodi concu-
 piscentiis, statim mentem, & oculos in cælum erigat, &
 inde sibi auxilium deposcat à Deo, quo adiutore nemo
 non uincit pugnans. Is quidem in hoc certamine dunta-
 xat superatur, qui dedere ignauiter sese malit, quàm uiri-
 liter decertare; quique semetipsum prodens desidia, aut
 desperatione consistendi, ultro sese hosti necadum præ-
 bet. Verum ne forte nostra hæc interim assertio minus
 auctoritatis habeat, quasi à nobis profecta, audiamus

V. 11. 12. 13.

1. Cor. 10

Phil. 4

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

Matth. 7

01. 703.

2. 1114

quæso quid nos doceat in euangelio dominus, ubi parabolam facit de duobus hominibus, altero super petram altero super arenam ædificantibus. Ædificium autem quod super petra constructum fuerat, nulla unquã uiuentorum, nullis imbribus, procellisve, aut torrente subuerti potuit: at quod super arena iacebat, urgente uel leuissimo cursu fluminis, effluente paulatim arena statim corruit. Vide quod ex doctrina saluatoris, non fuit uiolenta sola satis ad subuertendum firmisimum ædificium, alioqui corruisset utrunque: sed fundamentorum infirmitas in culpa fuit. Sic ad lapsum, & ruinam pudicitie, haud tãti roboris est libido: ut impetu suo sola possit dirruere inconcussam animi constantiam, atque corporis prosternere continentiam, nisi pusillanimitas nostra, effœminataque mollicies in culpa fuerit. Quamobrem si contra illicita desyderia, atque contra furorem libidinis fortes, atque inuicti stare cupimus: supra uiuam petram, qui est Christus, solida nobis iacienda sunt fundamenta, & firmisimo continendi proposito usquequaque blandis tentationum suasionibus resistendum. Ictis enim muniti presidii, ac fundamentis firmati, omnes carnis procellas, omnes libidinis insultus facile perferemus: quæ quidem quanto nos acrius impugnabunt, tanto subinde gloriosiore nobis uictoria tribuent, ac triumphum. Nam ut ait, D. Hieronymus, quanto plura sunt, quæ impugnant pudicitiam, tanto uictoris maiora sunt præmia. Nulla profecto insignis uictoria nobis in hoc mundi stadio sine forti, ac pertinaci Marte paratur. Nam sicut tranquillitatem turbines, ac tempestates cœli, marisque commendant: sic libidinis ardor, & carnis stimulus continentiam. Non est enim uirtutis: aut uoluntatis nostræ facere ut non tentemur, sed aut negare, aut præbere tentationibus consensum id tantum nostrum est, diuina tamen gratia opitulante. Quapropter nulla in eo noxa cœsenda est quod innitamur in uitium, sed qui

assentimur tētori, ea demum culpa est. In eo siquidem
 experimur uirtutem, in hoc perdimus innocētiam: tam
 quum ui aliqua interpellante concitatur, & resistimus,
 ascribitur nobis tentatio ad gloriam: quum uero supera
 mur, nobis deputatur ad gehennam. Quando ne ad
 oscitantes, & ignauos fuit unquam triumphalis palma
 delata: aut quando pauidis, & imbellibus uictoriam
 partam legimus: Nimirum ille tantummodo Agoni
 sta coronatur, qui se prius exercuerit in theatris. & quem
 diurnus armor ūlabor obtriuert: nō autem ille qui ex
 tra periculum, contempto labore, domi ociose refedit.
 Extat præclara panetii illustris philosophi sententia de
 cere animum uiri sapientis inter pericula, & tumultus re
 rum humanarum positum circumspicere omnia: & uno
 dique mala ingruentia præcauere, & semper promptū
 expeditumque esse debere ad uitandos, tolerandosque,
 quicumque ueniant, insultus: et sicut athletæ solent, & ani
 mo præfenti, & brachiis elatis, & toto corpore stare pa
 ratum, ne quid omnino repentinum, aut inopinatum cō
 tingat. Itaque fratres mei non molliter, ac timide, sed
 acriter, atque audacter certare nos oportet, quicumque
 sancto castitatis proposito, uotoque addicti sumus
 nec debemus uincendi diffidentia, aut pusillanimitate:
 pugnandi hosti cedere, quem possumus, si nobis deesse
 nolimus, cum Dei gratia pugnando sine dubio supera
 re. Pugnandum est ergo legitime: quoniam potiri cœ
 lesti illa beatitudine non nisi pugnando ualemus. Scri
 ptum est enim regnum cœlorum uim patitur, & uiolen
 ti rapiunt illud. Nonne, & agricola ipse nullis laboribus
 parcens, diu noctuque agrum per æstus, & frigora, asfi
 duus colit, ut ex suo labore speratos aliquādiu fructus
 accipiat: Non ne & mercatores, & milites, ac studiosi
 literarum ad ætatem usque extremam, inter fluctus, &
 arma, ac inter gymnasia, & in magnis tempestatibus, præ
 liis, uigiliisque anxiam trahunt uitam, ut diuitias, & ho

Matth. 11

DE CONIV. ET CONTI. ASCER.

nores acquirat: & ut tandem, & gloriosi, & diuites moriantur: Quæ ergo ignauia nostra est, aut potius (ut uerius dicam) clementia nos quicquid laboriosum est, & periculis plenum, pro breuibus, commodis inuisito animo perferre, at in rebus æternis, ut perpetuo delectemur, nolle tantillum, uel laboris, uel molestiæ sustineret. Laborandum sanè nobis est, & contra difficultatem strenue pro uiribus oblectandum: ut breui peracto certamine, perenni æuo, in cœlo summa cum tranquillitate quiescere ualeamus. Dicas fortassis graue opus & durum, fateor, sed gloriosum: sed salutare. Legitur apud Platonem de Ico Tarentino, quòd quum in Olympicis, & aliis certaminibus frequenter pugnaret, tam artificioso circa hæc studio sit usus, ut nullà unquam in toto exertationis suæ tempore uenerem norit. Idem de Chrifto ne, & Atylo, & Dio pompo & aliis quamplurimis illustribus Agonistis refert, qui tam etsi robore, & bona ualitudine corporis proniores esse debuerant ad libidinem, quàm qui sint corpore imbecillo tamen uictoriæ cupiditate, quam consequi ex eiusmodi palestra cupiebant, continentissime uixerant: quòd scirèt usum ueneris uiribus plurimum officere. Sed si huiusmodi homines ob tam fluxam spem gloriæ ita continent: longe sanè facilius erit nostris hominibus, propter spem summæ, & immortalis gloriæ idem præstare: ut pro sua continentia uictoriæ palma multo præstantiori, quàm Agonistæ donentur. Corona enim quæ consueuit dari in olympicis certaminibus, pro qua tanti labores suscipiebantur, quidnam erat, præter lauri folia, & clamorem populari, & inanè plausum: quæ certe omnia paucis horis citissime euanescebant. At hæc corona, qua hoc certamine uictores donabimur, nihil habet corruptibile, nihil transitorium, sed totum spiritale, & perpetuum: ita ut nobis labor exigui temporis munus mercedis æternæ retribuat.

81. d. 12. 13.